

Finansministeriet ønsker sig en forbedret ADAM

Finansministeriet vil styrke sine makroøkonomiske modeller, så regeringen får et bedre grundlag for at føre økonomisk politik

Finansministeriet skal give regeringen det bedst mulige grundlag for at føre en sund økonomisk politik. Det kræver blandt andet, at der udarbejdes fremskrivninger af dansk økonomi og konsekvensvurderinger af politiske udspil og reformer.

Til det arbejde anvender vi en række regneprincipper og økonomiske modeller. De videreudvikles og forbedres løbende for at sikre, at vores fremskrivninger og konsekvensvurderinger er så retvisende som muligt.

Som et led i denne indsats har Finansministeriet og Økonomi- og Indenrigsministeriet oprettet en ny arbejdsgruppe, der med baggrund i den internationale og faglige udvikling på området skal udvikle en ny makroøkonomisk model. Arbejdsgruppen får sin egen bestyrelse, som bl.a. består af professor og tidligere overvismand Torben M. Andersen (formand) og rigsstatistiker Jørgen Elmeskov. Den nye model skal i fremtiden danne ramme om de makroøkonomiske fremskrivninger og konsekvensvurderinger.

Bedre styr på adfærden

I Finansministeriet har vi i mange år brugt modellen ADAM som ramme for vores fremskrivninger og konsekvensberegninger. ADAM består for det første af et detaljeret regnskab for samfundets økonomi og de offentlige finanser. Det gør ADAM til et yderst værdifuldt redskab i ministeriernes arbejde og skal videreføres i en ny model. For det andet består ADAM af en beskrivelse af husholdningers, virksomheders og udlandets økonomiske adfærd.

Når udviklingen af en ny model sættes i gang nu, er det bl.a. pga. de metode-mæssige fremskridt, som er gjort både før og efter finanskrisen. De har gjort det muligt at bygge makroøkonomiske modeller, der står stærkere end ADAM på beskrivelsen af den økonomiske adfærd. En lignende udvikling er i gang i andre nordiske finansministerier.

Et punkt med forbedringspotentialer er modellens evne til at vurdere økonomiens tilpasning efter en ændring i den økonomiske politik – f.eks. tiltag, der øger arbejdsudbuddet. Et eksempel kunne være den forøgelse af efterlønsalderen, som gennemføres i disse år. Disse såkaldt strukturelle ændringer har gennem de seneste 20-25 år haft stigende betydning i tilrettelæggelsen af den økonomiske politik. Dette har øget behovet for en model, som i højere grad end ADAM er gearret til at vurdere den samlede økonomis reaktion på strukturelle ændringer. Teknisk set er der behov for, at modellens *samlede* egenskaber i højere grad er bestemt af de statistiske (empiriske) erfaringer. I ADAM er det empiriske fokus på de enkelte adfærdsrelationer hver for sig, mens det resulterende samspil ikke er direkte empirisk funderet.

Bedre finanspolitisk grundlag

Et andet område, der med fordel kan forbedres, vedrører opgørelsen af finanspolitikken. Finanspolitikken og de årlige udgiftslofter fastlægges på baggrund af udviklingen i den strukturelle offentlige saldo, som udtrykker den underliggende stilling på de offentlige finanser. Det betyder, at der blandt andet renses for virkningen af, om økonomien aktuelt er inde i en høj- eller lavkonjunktur. En ny model skal indeholde sådanne strukturelle størrelser og bliver dermed et bedre redskab til fastlæggelse af finanspolitikken, end ADAM er i dag.

Et tredje punkt med forbedringspotentialer er såkaldte forventningsdrevne effekter af politiske tiltag. Hvis arbejdsudbuddet øges permanent, vil husholdningernes og virksomhedernes forventninger til henholdsvis fremtidig indkomst og efterspørgsel påvirkes anderledes, end hvis arbejdsudbuddet blot øges midlertidigt. Baseret på forventningerne til fremtiden vil husholdningerne og virksomhederne fra start reagere forskelligt i de to tilfælde. Nyere modeltyper kan – i modsætning til ADAM – selv tage højde for sådanne forventningsdrevne effekter.

Det er vigtigt at understrege, at vi i Finansministeriet allerede tager højde for de nævnte forhold, når vi bruger ADAM. Vores fremskrivninger og konsekvensvurderinger er derfor så retvisende, som det i dag er muligt. En ny model, der i mindre grad kræver, at modelbrugeren selv skal tage højde for vigtige

ge aspekter af den økonomiske adfærd, kan imidlertid mere effektivt bidrage til transparens om antagelser og bagvedliggende mekanismer.

Vi ønsker en åben og konstruktiv debat i løbet af processen med at udvikle en ny model. Som et første skridt vil vi invitere økonomiske eksperter og andre interessenter til et opstartsseminar i løbet af foråret, når modelgruppen og bestyrelsen er kommet på plads og i gang med arbejdet. Indtil da kan modelgruppens opdrag findes på Finansministeriets hjemmeside.

debat@information.dk

Lars Haagen Pedersen og Mads Kieler er afdelingschefer i Finansministeriet